

SERGi REHBERi 02/05/-11/08/2013

MAT COLLISHAW

HAYALET GÖRÜNTÜ
AFTERIMAGE

ARTER

SERGİDEKİ İŞLER

Acı Badem

2000

Barbarossa

2002/2013

Dünyevi Olmayan Zevkler Bahçesi

2009

Fısıldayan Otlar

2011

Ganimedes

2007

İdamdan Önce Son Yemek

2010

İkinci Sınıf Bir Tanrının

Çocukları

2007

İltica

2001

İntihar Odası

1993/2013

Kristal Gece

2002

Kurtuluş

2008

Morötesi Bebek

2001

Ödüllü Mahsul

2013

Ölümler Adası

2008

Satılmış İlham Perisi

2012

Süpergözetim

2010

Yalnız Geceler

2007

Yalnız Senin Gözlerin İçin

2010

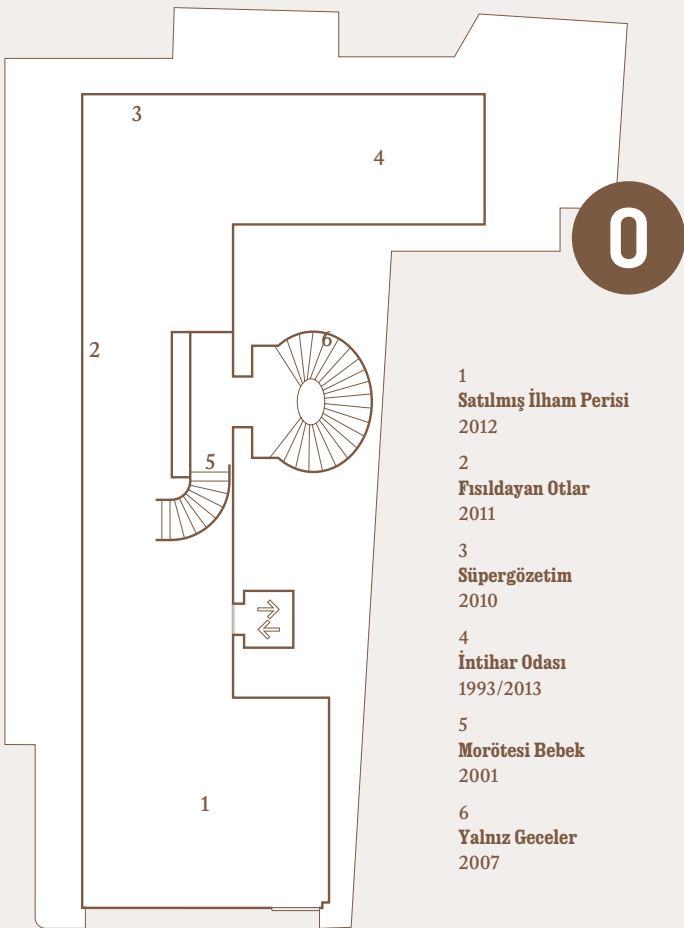
MAT COLLISHAW, yirmi yılı aşkın süredir sürdürdüğü sanatsal üretiminde imgelerin gücünü ustalıklarla kullanarak insan ruhunun karanlık taraflarını araştırıyor. Fotoğraf, yağlıboya, heykel ve yerleştirmelerinde, acıyla güzelliği, kayıpla ışığı, çöküşle masumiyeti incelikle iç içe geçiriyor. İmgelerin duygusal manipülasyon potansiyeliyle ilgilenen sanatçı, ümitsizlik, hastalık ve kötülük gibi kavramlarla, güzel, davetkâr ve baştan çıkarıcı imgeler yoluyla ilişki kuran işler üretiyor. Felaketin ve acının gerçek görüntülerini veya bunlara dair sahnelenmiş imgeleri kullanarak gerçekleştirdiği cezbedici, büyüleyici ve hatta hipnotize edici işler, çekim güçleriyle bizi içlerine alıyor.

“Hayalet Görüntü”, Collishaw’un fotoğrafları ve heykellerinin yanı sıra; ışığı, projeksiyon yöntemini ve yüzeylerini alışılmadık biçimlerde kullanan yerleştirmelerini de bir araya getiriyor. Sanatçı, Dagerotip gibi eski fotoğraf tekniklerinden LCD ekranlara her türden durağan ve hareketli görüntü tekniğini üretimine

dahil ediyor. Işık ise, Collishaw'un işlerinde hem gösterilen şeyin kendisi, hem de bir şeyleri göstermeye yarayan teknik bir araç olarak yer alıyor. UV lambalar ve görüntü tarayıcıları gibi kaynakların yanı sıra, flaşör ve sahne spotları gibi araçlar da sanatçının yerleştirmelerinde sıklıkla karşımıza çıkıyor.

Collishaw'un bu sergi için, Vehbi Koç Vakfı desteğiyle ürettiği "Ödüllü Mahsul" başlıklı video yerleştirmesi de dünyada ilk kez "Hayalet Görüntü" sergisi kapsamında gösteriliyor.

Sergi ismini bir optik illüzyon teriminden alıyor. Bu terim, bakılan veya maruz kalınan görüntünün, görüntü kaynağı ortadan kalktıktan sonra bir süreliğine görünmeye devam etmesini ifade etmek için kullanılıyor. "Hayalet Görüntü", bu anlamda Collishaw'un uğraştığı konulara, yapıtlarının görsel işleyişine ve dünyasına dair bir anahtar kavram olarak düşünülebilir.

1

6
Yalnız Geceler
2007

7
İdamdan Önce Son Yemek
2010

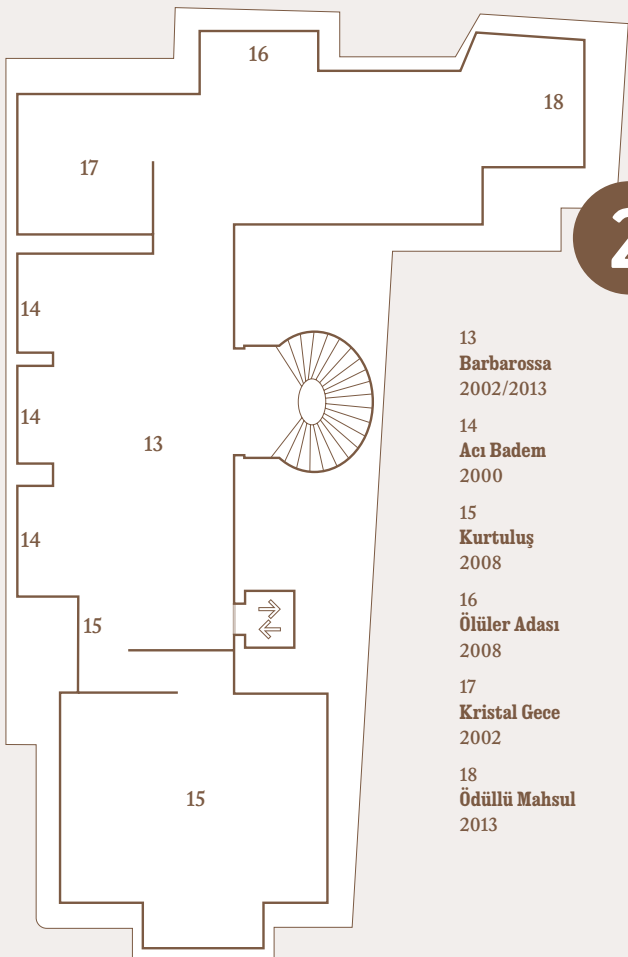
8
Dünyevi Olmayan Zevkler Bahçesi
2009

9
İkinci Sınıf Bir Tanrının Çocukları
2007

10
Asylum
2001

11
Yalnız Senin Gözlerin İçin
2010

12
Ganimedes
2007

13
Barbarossa
2002/2013

14
Acı Badem
2000

15
Kurtuluş
2008

16
Ölümler Adası
2008

17
Kristal Gece
2002

18
Ödüllü Mahsul
2013

Satılmış İlham Perisi (2012)

1

Bu heykeller, Charles Baudelaire'in dekadans ve erotizm temaları-na yoğunlaşan *Kötülük Çiçekleri* başlıklı şiir kitabına bir saygı duruşu niteliğinde. Yakından bakıldığında, çiçeklerin dokularının insan eti-ni andırdığı ve insan bedeninde olabilecek türden yara ve çıbanlarla kaplı oldukları görülüyor. Bu halleriyle, yüzeydeki güzelliğin altında çoğunlukla çürümenin ve hastalığın yattığını hatırlatıyorlar.

Fısıldayan Otlar (2011)

2

Bu yapıt, Albrecht Dürer'in "Çimen Demetleri" (1503) başlıklı sulu-boya resminin bilgisayarlı animasyonla hareketlendirilerek rüzgâr ek-lenmiş bir versiyonu. Neredeyse tamamen özellihsiz bu ot öbeği ha-reket ederken, bütün sıradanlığına rağmen, karmaşık bir sınırsızlığa işaret ediyor.

Süpergözetim (2010)

3

Avrupa'da 18. yüzyılda moda olan "litofan"lar, pencere camlarından fenerlere, çeşitli yerlerde kullanılırdı. "Litofan", ışık geçiren, ince porselenden kalıp çıkarılarak yapılan eski bir rölyef biçimi. Oluştur-lamak istenen görüntü, ancak arkadan aydınlatıldığı zaman belirir. Porselenin en ince olduğu yerler en parlak, en kalın olduğu yerler ise en karanlık yerleridir.

"Süpergözetim", polimerden üretilmiş, mermer benzeri bir mal-zeme olan Corian'a işlenmiş bir litofan. Burada, Bernini'nin "Azize Teresa'nın Vecdi" başlıklı mermer heykelindeki imgeyi kullandım. Heykelin arka planındaki altın renkli huzmelerle birlikte sanki azize-

nin gözünün önünde ruhani bir vizyon canlanır. Bu görüntünün ne-redeyse cinsel bir yanı vardır, bu da heykele kışkırtıcı bir belirsizlik katar. Yapıtta ise, litofanın arkasındaki mekanik ışık bir masaüstü ta-rayıcı gibi yukarıdan aşağıya hareket ederken Bernini'nin eserindeki huzmeleri taklit ediyor ve Corian üzerine işlenmiş rölyefin ölü yüzeyini bir anlığına görünür kılıyor.

İntihar Odası (1993/2013)

4

PVC perdeler, ahşap paletler ve beton döşeme plakalarını bir araya getirerek, kurban sunağına benzer bir form oluşturdum. Perdeleri çevreleyen duvarlarda intihar kurbanlarının küçük adli tıp fotoğrafları asılı. Tavandaki dört adet 250 watt'lık lamba ise, 'orada olmayanı' ısılt ısılt aydınlatmakta.

Morötesi Bebek (2001)

5

Bundan on sene önce Zürih'te bir tuvalette mekânın morötesi ışıkla aydınlatılmış olduğunu fark etmiştim. Sonradan, morötesi ışığın ero-in bağımlılarının damarlarını bulmalarını, dolayısıyla bu tuvaletlerde kendilerine enjeksiyon yapmalarını engellemek amacıyla kullanıldığını öğrendim. Bebek alt değiştirme ünitelerinin bulunduğu tuvaletler de bana, çocukların koruyucu, parlak bezlere ve morötesi ışıkla bezeli bir cilde sahip oldukları son derece ilkel bir bölge gibi gelmeye başladı. Bebekler, yoğun ışığın yarattığı halenin koruması altında gibiler. Bu halleriyle "İsa'nın doğumu" tablolarındaki bebek İsa'yı andırmadıkları söylenemez.

Yalnız Geceler (2007)

6

Atölyem eskiden Londra'nın doğusundaki Bethnal Green semtindeydi. Bu bölgede, çocuklarının bakımını tek başına üstlenen pek çok anne yaşıyor. Bu kadınlardan bazılarını bebekleriyle birlikte Georges de La Tour'un resimlerini andıracak şekilde fotoğrafladım: mahrem, romantik ve yoksulluk içinde...

İdamdan Önce Son Yemek (2010)

7

Bu fotoğraf serisi, ölüm cezasına çarptırılmış tutukluların idamlarından önceki son yemeklerini gösteriyor. Alelade fast food ve içecekler; hayatın geçiciliği, dünyevi çabaların ve servet peşinde koşmanın anlamsızlığı üzerine düşünmeyi teşvik eden bir sanatsal üslupla, 17. yüzyıl Hollanda natüremortlarının üslubuyla sunuluyor. Bu fotoğraflar, infazı gerçekleşen tutukluların hatıralarına yapılmış portreler gibi de düşünülebilir.

Dünyevi Olmayan Zevkler Bahçesi (2009)

8

Bazı Viktorya Dönemi peri resimleri, masalsı, büyüleyici ve ruhani niteliklerin yanında, bunlarla çelişen tekinsiz şiddet öğeleri de taşır. Bu resimlerin bazı özelliklerini ödünç aldım ve bir 19. yüzyıl üç boyutlu animasyon düzeneği olan "zoetrop"un modernize edilmiş versiyonunda bir araya getirdim. Düzeneği işleten makine döndükçe, aynı anda hem güçlü ve etkileyici hem de nahoş görünen bir sahne hareket kazanıyor. Zoetropun olağanüstü hızlı hareketi, saldırgan davranışların tetiklemesiyle hızla yükselen adrenalini çağrıştırıyor.

İkinci Sınıf Bir Tanrının Çocukları (2007)**9**

Bethnal Green'deki eski atölyemin civarında yaşayan çocukların pek çoğu parçalanmış ailelerden geliyorlar ve sokaklarda amaçsızca, can sıkıntılarını ve yoksulluklarını giderecek fırsatlar arayarak dolaşıyorlar. Yabanıl doğalarını abartılı bir biçimde göstermek için, eski bir fablı bugünde geçiyormuş gibi yeniden canlandırarak Romulus'la Remus'un hikâyesine benzer, yarı-mitolojik bir sahne kurguladım.

İltica (2001)**10**

Bir grup mülteciyi bir sal üzerinde, Kent sahili açıklarında filme aldım. Mültecilerin hali, Medusa'nın salından kurtulan perişan haldeki kazazedeleri de hatırlatıyor. Video, bir şamandıranın üzerine yansıtılıyor. Bir taş yığınının üzerine yerleştirilmiş cam şamandıranın içi suyla dolu; bu da etrafında dolaştığınızda görüntünün bozulmasına neden oluyor ve videoyu şişe içindeki gemileri andıran küçük bir resme dönüştürüyor.

Yalnız Senin Gözlerin İçin (2010)**11**

Bir direk dansçısının performansını kaydederek görüntüyü ve sesi yavaşlattım. Bu yapıtı İsa ve iki hırsızın çarmıha gerilişlerini çağrıştıracak bir düzenleme içinde, bir triptik olarak sunmak istedim. İzleyiciyi tahrik etmek üzerine kurulu olan direk dansı, dansçının tepkisiz bir izleyici karşısında eğilip büküldüğü bu bağlam içinde, neredeyse azap verici bir performans halini alıyor.

Ganimedes (2007)

12

Kaybolan çocuklarla ilgili haberlere medyada sık sık rastlarız. Açıklaması olmayan kayboluşların gizemine yönelik merakımızı kışkırtan bu haberler, kaybolanların başına neler gelmiş olabileceğiyle ilgili varsayımlar geliştirebileceğimiz bir alan açar.

Bu yapıt üzerinde çalışmaya da böyle bir kayıp çocuk haberi okuduktan sonra başladım. Bir kartalın pençeleri arasında taşıdığı bir oğlan çocuğunu gösteren videoyu, gotik bir kurnadan yayılan dumanların üzerine yansıttım. Duman yayılıp dağıldıkça, çocuğun ve onu kaçıran kartalın görüntüsü, rahatsız edici bir şekilde, bir görünüp bir kayboluyor ve izleyiciyi mahrum bırakıldığı görsel enformasyonu hayalgücüyle tamamlamaya zorluyor.

Barbarossa (2002/2013)

13

Slayt projeksiyonu gibi sunulan bu yapıtta, slaytlar makinenin içinde döndükçe, projektörden gelen ışığın altında eriyip yanıyormuş gibi görünüyorlar. Dönen slaytlar aslında, Nazi güçlerinin İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştirdiği, hem silahlı çatışma hem de şiddetli soğuk nedeniyle çok sayıda insanın hayatını kaybettiği Barbarossa Harekâtı'ndan fotoğraflar.

Bu slaytları bir film projektörüne yansıttım ve eriyip yanmaya bıraktım. Süreci filme çektim ve elde ettiğim görüntüleri, bir slayt makinesinde gösterildikleri etkisini yaratacak şekilde, uygun ses efektleriyle birlikte kurguladım. Yapıtta bu görüntüler, 1940'larda kullanılan sahne spotlarının önündeki buzlu cama yansıtılıyor ve zamanda donmuş fotoğraf kareleri veya anime edilmiş, yanmakta olan film şeritleri gibi görünüyor.

Acı Badem (2000)**14**

“Acı Badem”, servet birikimini ve açgözlülüğün getirdiği yozlaşmayı ortaya koyan çağdaş Vanitas portreleri gibi düşünülmüş bir seri.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden kısa bir süre sonra, Rus yazar Konstantin Simonov, Alman subayların kendilerini kaptırdıkları dekadans ve sefahate dair tüyler ürpertici bir tablo tarif etmişti. Berlin'in merkezindeki bir Nazi sığınağına girdiğinde, subayların yaptıkları son bir şampanya, seks ve siyanür partisinden geride kalanlara tanık olmuştu. Yenilginin kaçınılmaz olduğunu anlayan subaylar, erişebilecekleri dünyevi zevkleri sonuna kadar tüketme arzusuyla son bir defa yemiş, içmiş, çiftleşmiş ve sonunda siyanür haplarıyla hayatlarına son vermişlerdi. “Acı badem” ise, siyanürün havada bıraktığı söylenen kokudur.

Kurtuluş (2008)**15**

Cam slaytları fosforlu boyayla boyanmış duvarlara yansıtmayı içeren bir teknik kullanıyorum. Böylelikle imgeler her yansıtıldıklarında duvara bir süreliğine yapışıyor ve birkaç dakika orada kalıyorlar. Gösterilen son görüntüler retinamızdan silinirken, yerlerini yenileri alıyor. Bu yapıt için çocukların, 2004 tarihli Beslan kuşatmasındaki sahnelere dayanan fotoğraflarını çektim. Kuşatmanın üç güne yayılmasıyla birlikte medya da okulun çevresini kuşatmış ve dünyanın dört bir yanına sürekli güncellenen bir görüntü yayını yapmıştı.

Büyük tehlike altındaki başka insanları izlemenin bedenimizdeki adrenalin salgılamasını tetiklediği söylenir. Bu, belki de, kendimizi daha canlı ve uyanık hissetmemizi sağlayan yoğun acılar karşısında

verdiğimiz, empatik bir tepkidir. Medya ise bize oburca tüketmemiz için hiç bitmeyen bir felaket görüntüleri kataloğu sunarak bu ruh halini istismar eder.

Ölüler Adası (2008)

16

Arnold Böcklin'in "Ölüler Adası" adlı resmi, denizle çevrili bir kayalı-
ğı gördüğümüz melankolik bir manzardır. Resimdeki ada, tıpkı ölüm
gibi uzak ve erişilmez görünür.

Konturlarını ve topoğrafyasını çizmek için bir bilgisayar progra-
mı kullandım ve adanın üç boyutlu bir haritasını oluşturdum. Bu ha-
ritaya güneşin hareketini taklit eden bir ışık kaynağı ekledim. Adanın
etrafında 360 derecelik bir tur yapan bu güneşin üç dakikalık hareketi
24 saati temsil ediyor ve adayı tıpkı gerçek güneşin yaptığı gibi, bir
aydınlıkta, bir karanlıkta bırakıyor. Güneş adanın öte yakasına geçip
ışığı solduğunda, resim geriye çekiliyor ve iki yönlü bir ayna olduğu-
nu anladığımız yüzeyde yalnızca kendi aksimizle karşılaşıyoruz.

Kristal Gece (2002)

17

1938'de, İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesinden hemen önce,
Almanya'da Yahudi toplumuna yönelik bir dizi planlı saldırı gerçek-
leştirildi. "Kristal Gece" bu olayın ertesi sabahında çekilmiş belgesel
fotoğrafları, kırık camların belli belirsiz titreşmesini sağlayan meka-
nik bir cihaz aracılığıyla gösteriyor. Bu fotoğraflar, bu neredeyse oto-
matikleşmiş bir şiddet nöbetinin sonuçlarını yansıtıyor.

Ödüllü Mahsul (2013)**18**

“Ödüllü Mahsul”, fotomuhabir Kevin Carter’ın Pulitzer ödüllü ünlü fotoğrafının bilgisayarla canlandırılmış bir versiyonu. Carter’ın 1993 yılında Sudan’daki kıtlık sırasında çektiği fotoğraf, insanlık krizinin simgelerinden biri haline gelmişti. Ancak, anlaşılan o ki fotoğraftaki çocuk gerçekten tehlike altında değildi. Bu fotoğraf, bir anlamda mitolojik bir imge: Çok küçük bir anı yakalıyor ve bu anın taşıdığı gerilimi sonsuza dek içinde saklıyor.

MAT COLLISHAW

Hayalet Görüntü

02/05/–11/08/2013

Küratör: Başak Doğa Temür

Mat Collishaw (d. 1966) 1980'lerin sonunda Londra'daki Goldsmiths College'den mezun olan Britanyalı sanatçılar kuşağının önemli bir üyesi. 1988'de "Freeze" sergisine katıldı ve 1990'daki ilk kişisel sergisinden bu yana birçok uluslararası sergide yer aldı. Son dönem kişisel sergileri arasında "THIS IS NOT AN EXIT" [Çıkış Buradan Değil] (Blain | Southern, Londra, İngiltere, 2013), "Crystal Gaze" [Kristal Bakış] (Galleria Raucci/Santamaria, Napoli, İtalya, 2012), "Vitacide" (Tanya Bonakdar Gallery, New York, ABD, 2012), "Magic Lantern" [Büyülü Fener] (Victoria ve Albert Müzesi, Londra, İngiltere, 2010) ve "Retrospectre" (British Film Institute, Londra, İngiltere, 2010) bulunuyor. Sanatçının son dönemde katıldığı grup sergileri arasında ise "The Nature of the Beast" [Hayvan Doğası] (The New Art Gallery Walsall, İngiltere, 2013), "White Light/White Heat: Contemporary Artists & Glass" [Beyaz Işık/Beyaz Isı: Güncel Sanatçılar ve Cam] (Wallace Collection, Londra, İngiltere, 2012), Anna Imponente küratörlüğündeki "Caravaggio Hakkında" (Museo Tuscolano – Scuderie Aldobrandini, Frascati, Roma, İtalya, 2012), "720" (Ron Arad'ın Curtain Call Projesi kapsamında, İsrail Müzesi, Kudüs, İsrail, 2012), "Made in Britain – Contemporary Art from the British Council Collection" [Britanya Malı – British Council Koleksiyonu'ndan Güncel Sanat] (Benaki Müzesi, Atina, Yunanistan, 2012), "Out of Focus: Photography" [Odaklanmamış: Fotoğraf] (Saatchi Gallery, Londra, İngiltere, 2012), "Otherworldly – Optical Delusions and Small Realities" [Başka Dünyalara Ait – Optik Yanılgılar ve Küçük Gerçeklikler] (Museum of Arts and Design, New York, ABD, 2012) ve 12. İstanbul Bienali (İstanbul, Türkiye, 2012) yer alıyor. Collishaw'un yapıtları, aralarında Centre Georges Pompidou, Paris; Museum of Contemporary Art, San Diego; Museum of Old and New Art, New South Wales ve Tate, Londra'nın da bulunduğu birçok kamusal koleksiyona dahil edilmiştir.

ARTER SANAT İÇİN ALAN

İSTİKLAL CADDESİ NO: 211 34433 BEYOĞLU, İSTANBUL T: 212 243 37 67

SALI-PERŞEMBE 11:00–19:00; CUMA–PAZAR 12:00–20:00; GİRİŞ ÜCRETSİZ

www.arter.org.tr